

Секція 051 - Економіка	
УДК 332.1:711.4(477)	
Дата першого надходження статті до видання	2026-01-11
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-02-28
Дата публікації/оприлюднення	2026-02-28

Домінанти реалізації потенціалу агломерацій в умовах трансформації просторового розвитку України

Мельник Мар'яна Іванівна

доктор економічних наук, професор,

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», м. Львів, Україна

e-mail: mar.melnyk@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8869-8666>

Лещух Ірина Володимирівна

кандидат економічних наук, старший дослідник,

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», м. Львів, Україна

e-mail: ira_leschukh@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3860-0728>

Руцишин Марія Олегівна

кандидат економічних наук,

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», м. Львів, Україна

e-mail: marichka_r@i.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9584-1555>

Анотація. У статті обґрунтовано теоретико-методологічні засади формування та реалізації потенціалу агломерацій в умовах трансформації просторового розвитку України. Встановлено, що сучасні процеси європейської інтеграції, структурної модернізації економіки, воєнні виклики та кліматичні трансформації формують нові вимоги до організації агломераційного простору, підвищення стійкості територіальних систем та ефективності використання їх ресурсного потенціалу. Доведено, що реалізація потенціалу агломерацій є складним багатовимірним процесом, який визначається взаємодією просторових, економічних, соціальних, інституційних та екологічних чинників і характеризується високим рівнем взаємозалежності між ними, а також динамічністю трансформаційних змін.

У дослідженні обґрунтовано підхід до структуризації доміант реалізації потенціалу агломерацій як взаємопов'язаних характеристик, що відображають ключові напрями функціонування та розвитку агломераційних систем. Запропоновано їх групування за шістьма взаємопов'язаними блоками: просторово-структурними, доміантами функціонального масштабування потенціалу, економічними, соціально-гуманітарними, інституційно-управлінськими, а також доміантами сталого та резильєнтного розвитку.

Визначено зміст кожної групи доміант та їх роль у забезпеченні збалансованого, інтегрованого та стійкого розвитку агломерацій. Показано, що запропонована структуризація дозволяє забезпечити комплексне охоплення ключових вимірів функціонування агломерацій та узгоджене врахування взаємозв'язків між ними, а також

підвищити обґрунтованість управлінських рішень і ефективність стратегічного планування.

Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання при розробленні стратегій розвитку агломерацій, удосконаленні регіональної політики та впровадженні механізмів управління просторовим розвитком в умовах воєнних і поствоєнних трансформацій.

Ключові слова: агломерації, потенціал агломерацій, доміанти розвитку, просторовий розвиток, регіональний розвиток, агломераційні процеси, просторове планування, інституційне управління, резильєнтність, сталий розвиток.

Dominants of Agglomeration Potential Realization under the Transformation of Spatial Development in Ukraine

Mariana Melnyk

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine, Lviv, Ukraine

e-mail: mar.melnyk@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8869-8666>

Iryna Leshchukh

PhD in Economics, Senior Researcher,

Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine, Lviv, Ukraine

e-mail: ira_leschukh@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3860-0728>

Rushchyshyn Mariia

PhD in Economics,

Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine, Lviv, Ukraine

e-mail: marichka_r@i.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9584-1555>

Abstract. The article substantiates the theoretical and methodological foundations for the formation and realization of the potential of agglomerations under the conditions of spatial development transformation in Ukraine. It is established that current processes of European integration, structural modernization of the economy, wartime challenges, and climate transformations create new requirements for the organization of agglomeration space, enhancing the resilience of territorial systems and improving the efficiency of resource potential utilization. It is proved that the realization of agglomeration potential is a complex multidimensional process determined by the interaction of spatial, economic, social, institutional, and environmental factors, characterized by a high level of interdependence and dynamic transformational changes.

The study proposes an approach to structuring the dominants of agglomeration potential realization as interconnected characteristics reflecting key directions of functioning and development of agglomeration systems. Their grouping into six interrelated blocks is substantiated, including spatial-structural, functional scaling, economic, socio-humanitarian, institutional-governance, as well as sustainable and resilient development dominants.

The content of each group of dominants and their role in ensuring balanced, integrated, and sustainable development of agglomerations are determined. It is shown that the proposed structuring provides a comprehensive coverage of key dimensions of agglomeration functioning and ensures coordinated consideration of interrelations between them, while also

enhancing the validity of managerial decision-making and the effectiveness of strategic planning.

The practical significance of the results lies in the possibility of their application in the development of agglomeration development strategies, improvement of regional policy, and implementation of governance mechanisms for spatial development under wartime and post-war transformations.

Keywords: agglomerations, agglomeration potential, development dominants, spatial development, regional development, agglomeration processes, spatial planning, institutional governance, resilience, sustainable development.

Вступ

Актуальність проблеми. В умовах трансформації просторового розвитку України, зумовленої процесами європейської інтеграції, структурної модернізації економіки, воєнними викликами та кліматичними змінами, зростає значення агломерацій як ключових осередків концентрації ресурсів, економічної активності та інновацій. Водночас існуючі підходи до аналізу розвитку агломерацій мають фрагментарний характер і не забезпечують системного розуміння механізмів реалізації їх потенціалу. Це обумовлює необхідність розроблення інтегрованих теоретико-методологічних підходів до ідентифікації домінант реалізації потенціалу агломерацій як системоутворюючих характеристик їх розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Спираючись на загальноприйняте тлумачення, термін «домінанта» (від лат. *dominans* – панівний) визначається як головна ознака, ідея, принцип або елемент, що переважає в певній системі та визначає її структуру, форму чи ключовий напрям розвитку [1]. У цьому розумінні домінанта виступає базисом, який задає вектор трансформації складних соціально-економічних систем, визначаючи їхню цілісність та специфіку внутрішньої організації.

У сучасних дослідженнях просторового розвитку та функціонування агломерацій поняття «домінанти реалізації потенціалу просторово-суспільних систем» не має усталеного трактування та не виокремлюється як самостійна категорія. Водночас у зарубіжній науковій літературі відповідні процеси описуються через суміжні підходи, що акцентують увагу на ключових механізмах, структурах і векторах розвитку територіальних систем. Узагальнення цих підходів дозволяє виокремити кілька концептуальних площин, які розкривають змістове наповнення категорії домінанти у контексті просторового та економічного розвитку.

Зокрема, у межах просторово-функціонального підходу акцент робиться на ролі центральних вузлів і просторової структури агломерацій, що визначають інтенсивність економічних процесів і продуктивність територій. У дослідженнях М. J. Burger та E. Meijers [2] доведено, що рівень концентрації функцій у центральних містах і конфігурація просторової структури безпосередньо впливають на економічну результативність метрополій. У цьому контексті «домінанта» може трактуватися як функціонально потужний центр, здатний генерувати та транслювати розвиткові імпульси у межах агломераційної системи.

В економічному вимірі ключове значення має концентрація економічної активності, людського капіталу та знань, що формує агломераційні ефекти і забезпечує економічне зростання. Зокрема, у роботах S. Rosenthal та W. Strange [3] обґрунтовано, що поширення знань та інновацій, концентрація і мобільність трудових ресурсів, спільне використання виробничих факторів та інфраструктури, а також транспортні витрати визначають продуктивність і конкурентоспроможність територій.

В еволюційному підході розвиток територій розглядається через призму залежності від обраної траєкторії, відповідно до якої історично сформовані інституційні та технологічні структури визначають довгострокову динаміку трансформацій. У

працях R. Martin та P. Sunley [4] показано, що такі структури можуть як обмежувати, так і підсилювати розвиткові процеси, формуючи інституційно закріплені напрями розвитку територій.

Сучасні емпіричні дослідження додатково підтверджують, що розвиток агломерацій зумовлюється взаємодією просторових, економічних та інституційних чинників. Зокрема, S. Wang т зі співавторами [5] розглядають агломерації як просторові утворення, здатні генерувати ефекти розвитку через інструменти політики та просторові взаємодії, тоді як I. Maket зі співавторами [6] підкреслюють структурну зумовленість впливу агломерацій на регіональну результативність. Дослідження Y. Liu зі співавторами [7] доводить значення просторових spillover-ефектів, що проявляються через трансфер знань та інновацій, міжтериторіальну дифузію економічної активності, формування спільних ринків праці та інтеграцію виробничо-логістичних систем.

Узагальнюючи зазначені підходи, слід відзначити, що розвиток агломерацій у зарубіжній літературі пояснюється через систему взаємопов'язаних процесів концентрації, взаємодії та інституційної організації. Зокрема, у працях G. Duranton і D. Puga [8] підкреслюється значення просторової організації та функціональної спеціалізації як основи агломераційних ефектів, тоді як M. Porter [9] акцентує на ролі кластеризації та конкурентних переваг територій. Водночас A. Rodríguez-Pose [10] доводить, що інституційна спроможність територій виступає критичним чинником ефективності реалізації їх економічного потенціалу, оскільки визначає рівень координації суб'єктів, узгодженість політик і здатність до структурної адаптації, що узгоджується з підходами OECD [11] щодо ролі врядування у забезпеченні сталого розвитку регіонів.

Виділення невирішеної частини проблеми. Попри значну кількість досліджень, у яких ідентифікуються окремі механізми та рушійні сили розвитку агломерацій, вони переважно мають фрагментарний характер і не формують цілісної системи узагальнення. Це зумовлює необхідність концептуалізації таких процесів у вигляді інтегрованої системи домінант реалізації потенціалу агломерацій, що дозволяє забезпечити їх системне трактування та узгоджене врахування у процесах трансформації просторового розвитку України.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних засад формування системи домінант реалізації потенціалу агломерацій та їх структуризація в умовах трансформації просторового розвитку України.

Наукова новизна. Розроблено теоретико-методологічний підхід до структуризації домінант реалізації потенціалу агломерацій та обґрунтовано їх групування за шістьма взаємопов'язаними блоками.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані для формування стратегій розвитку агломерацій, удосконалення регіональної політики та розроблення інструментів управління просторовим розвитком.

Методологія

Методи дослідження. У дослідженні використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: (1) системний підхід – для обґрунтування цілісної моделі домінант; (2) структурно-функціональний аналіз – для їх групування та характеристики; (3) метод наукового узагальнення – для синтезу підходів зарубіжних і вітчизняних досліджень; (4) порівняльний аналіз – для зіставлення існуючих підходів до дослідження агломерацій.

Джерела даних дослідження – наукові публікації зарубіжних і вітчизняних учених з проблем агломераційного розвитку, просторової економіки та регіональної політики, а також аналітичні матеріали міжнародних організацій та результати попередніх досліджень авторів.

Інструменти аналізу. Аналітичний інструментарій дослідження базується на використанні концептуального моделювання, структуризації та класифікації домінант, а також інтеграції просторового, економічного та інституційного підходів до аналізу розвитку агломерацій.

Обмеження дослідження. Дослідження має теоретико-методологічний характер і не передбачає кількісного оцінювання домінант, що обумовлює необхідність подальших емпіричних досліджень. Крім того, запропонована модель потребує адаптації до специфіки окремих агломерацій.

Результати

Формування та реалізація потенціалу агломерацій в умовах трансформації просторового розвитку України зумовлюється впливом комплексу зовнішніх і внутрішніх чинників, що визначають параметри їх функціонування, розвитку та взаємодії з ширшим соціально-економічним простором. До ключових факторів зовнішнього середовища належать процеси європейської інтеграції, структурна модернізація економіки, воєнні виклики та кліматичні трансформації, які формують нові вимоги до організації простору, стійкості територіальних систем і ефективності використання ресурсного потенціалу.

Реалізація потенціалу агломерацій забезпечується через систему домінант нижчого порядку, які конкретизують напрями, механізми та інструменти трансформації потенціалу у фактичні результати розвитку.

Запропонована авторська структуризація домінант охоплює ключові виміри функціонування агломерацій та передбачає їх групування за шістьма взаємопов'язаними блоками, що у сукупності формують цілісну модель реалізації потенціалу та відображають багатовимірність агломераційного розвитку.

Запропонований перелік домінант реалізації потенціалу агломерацій базується на інтеграції системного, просторового та функціонального підходів і передбачає їх розгляд як взаємопов'язаних елементів єдиної структурно-функціональної моделі. На відміну від існуючих підходів, які здебільшого зосереджуються на окремих аспектах розвитку агломерацій (економічному, просторовому або інституційному), у даному дослідженні забезпечено комплексне поєднання зовнішніх чинників трансформації, метадомінант розвитку, складових потенціалу агломерацій та домінант його реалізації.

Просторово-структурні домінанти відображають базові характеристики організації агломераційного простору та визначають параметри територіальної взаємодії, розміщення економічної активності та доступу до ресурсів і послуг. Їх реалізація забезпечує формування збалансованої просторової структури агломерації, підвищення ефективності використання територіального потенціалу та узгодженість розвитку її складових.

До ключових просторово-структурних домінант належать:

– домінанта збалансованого просторового розвитку – передбачає зменшення внутрішньоагломераційних диспропорцій, гармонізацію розвитку ядра та периферійних територій, а також забезпечення рівномірного доступу до базових ресурсів і послуг;

– домінанта поліцентричної організації агломераційного простору – орієнтована на формування мережі взаємопов'язаних центрів розвитку, що дозволяє знизити надмірну концентрацію функцій у ядрі та посилити роль периферійних територій у формуванні економічної активності;

– домінанта функціональної інтеграції територій агломерацій – відображає поглиблення міжтериторіальних зв'язків у сферах зайнятості, освіти, обслуговування, ринків праці та послуг, що забезпечує формування єдиного функціонального простору агломерації;

– домінанта просторової зв'язності та доступності – передбачає розвиток транспортної, інженерної та цифрової інфраструктури, що забезпечує ефективні внутрішньоагломераційні зв'язки, скорочення просторових бар'єрів та підвищення мобільності населення і бізнесу.

Домінанти функціонального масштабування потенціалу агломерацій відображають процеси поширення, посилення та мультиплікації ефектів агломераційного розвитку за межі ядра, забезпечуючи розширення просторово-економічного впливу агломерації. Їх реалізація сприяє підвищенню ефективності використання ресурсного потенціалу, формуванню міжтериторіальних взаємозв'язків та посиленню синергійних ефектів розвитку.

До ключових домінант функціонального масштабування потенціалу агломерацій належать:

– домінанта просторової дифузії розвитку – передбачає поширення економічної активності, інновацій, інвестицій та соціально-економічних ефектів від ядра агломерації до прилеглих територій, що сприяє вирівнюванню рівнів розвитку;

– домінанта синергійності економічних спеціалізацій – відображає взаємодоповнюваність економічних профілів територій агломерації, що забезпечує формування доданої вартості на основі кооперації та посилення конкурентних переваг;

– домінанта мережевої взаємодії суб'єктів розвитку – характеризує формування горизонтальних зв'язків між органами місцевого самоврядування, бізнесом, науково-освітніми установами та іншими суб'єктами, що забезпечує координацію дій і підвищення ефективності розвитку агломераційної системи.

Економічні домінанти відображають ключові напрями трансформації економічної системи агломерації, визначаючи її здатність до структурного оновлення, інноваційного розвитку та інтеграції у ширші ринки. Їх реалізація забезпечує підвищення конкурентоспроможності агломерації, ефективне використання ресурсного потенціалу та формування стійкої економічної бази розвитку.

До ключових економічних домінант належать:

– домінанта структурної модернізації економіки агломерації – передбачає оптимізацію галузевої структури, зниження частки низькопродуктивних видів діяльності та розвиток секторів з високою доданою вартістю;

– домінанта технологічної трансформації економіки – орієнтована на впровадження сучасних технологій, цифровізацію виробничих і управлінських процесів, підвищення технологічного рівня економічної діяльності;

– домінанта інноваційної динаміки розвитку – характеризує інтенсивність створення та впровадження інновацій, розвиток підприємницької активності та формування інноваційних екосистем;

– домінанта логістичної та ринкової інтегрованості – відображає включеність агломерації у міжрегіональні та міжнародні економічні зв'язки, розвиток транспортно-логістичних систем і доступ до ринків збуту;

– домінанта фінансової спроможності розвитку – визначає здатність агломерації акумулювати та ефективно використовувати фінансові ресурси, залучати інвестиції та забезпечувати фінансову стійкість економічного розвитку.

Соціально-гуманітарні домінанти відображають ключові параметри розвитку людського потенціалу та якості соціального середовища агломерацій, визначаючи рівень соціальної згуртованості, доступності можливостей і умов життєдіяльності населення. Їх реалізація сприяє підвищенню якості життя, зміцненню людського капіталу та забезпеченню соціальної стійкості агломераційного розвитку.

До ключових соціально-гуманітарних домінант належать:

– домінанта інклюзивності агломераційного розвитку – передбачає забезпечення рівного доступу населення до ресурсів, послуг і можливостей розвитку незалежно від територіальної належності та соціального статусу;

– домінанта соціально-економічної конвергенції територій агломерації – спрямована на зменшення диспропорцій у рівнях розвитку та якості життя між ядром і периферійними територіями;

– домінанта розвитку людського капіталу – характеризує формування та ефективне використання знань, навичок і компетентностей населення як ключового ресурсу розвитку агломерації;

– домінанта формування середовища високої якості життя – відображає створення комфортного, безпечного та функціонально збалансованого життєвого середовища, що включає житлову, соціальну, культурну та екологічну складові.

Інституційно-управлінські домінанти визначають організаційні та координаційні засади реалізації потенціалу агломерацій, формуючи систему управління, узгодження інтересів та прийняття рішень у межах агломераційного простору. Їх реалізація забезпечує підвищення ефективності взаємодії суб'єктів розвитку, узгодженість стратегічних пріоритетів та інституційну спроможність агломераційних систем.

До ключових інституційно-управлінських домінант належать:

– домінанта інституційної консолідації агломерації – передбачає формування стійких форм міжмуніципальної співпраці, узгодження інтересів територіальних громад та розвиток спільних інституцій управління;

– домінанта розвитку агломераційного врядування – орієнтована на формування ефективних моделей багаторівневого управління, що забезпечують координацію рішень між різними рівнями влади та суб'єктами розвитку;

– домінанта стратегічної узгодженості розвитку – відображає узгодження стратегічних, просторових та програмних документів розвитку територій агломерації, що забезпечує цілісність політики розвитку;

– домінанта цифрового та аналітичного управління – передбачає впровадження цифрових інструментів, систем моніторингу та аналітики даних для підвищення обґрунтованості управлінських рішень і прозорості управління.

Домінанти сталого та резильєнтного розвитку агломерацій відображають здатність агломераційних систем протидіяти зовнішнім і внутрішнім викликам, зберігати функціональну цілісність та забезпечувати безперервність розвитку в умовах невизначеності. Їх реалізація спрямована на формування безпечного, екологічно збалансованого та енергетично стійкого середовища функціонування агломерацій.

До ключових домінант належать:

– домінанта резильєнтності агломераційної системи – характеризує здатність агломерації адаптуватися до кризових впливів, структурних змін та зовнішніх шоків, забезпечуючи збереження основних функцій розвитку;

– домінанта безпеки розвитку агломерацій – передбачає створення умов для захисту населення, економічної діяльності та критичних систем від воєнних, техногенних і соціальних загроз;

– домінанта стійкості критичної інфраструктури (у т.ч. енергетичної) – відображає надійність функціонування транспортної, енергетичної, комунальної та цифрової інфраструктури, а також її здатність до відновлення в умовах порушень;

– домінанта екологічної збалансованості та кліматичної адаптації – орієнтована на зменшення екологічного навантаження, раціональне використання природних ресурсів і підвищення здатності територій адаптуватися до змін клімату.

Запропонована система домінант реалізації потенціалу агломерацій в умовах трансформації просторового розвитку України відображає багатовимірність відповідних процесів та забезпечує комплексне охоплення ключових аспектів

функціонування агломераційних систем. Її структурування за шістьма взаємопов'язаними блоками дозволяє інтегрувати просторові, економічні, соціальні, інституційні та екологічні аспекти розвитку в єдину логічно узгоджену модель, у межах якої кожна група домінант виконує специфічну функцію, а їх взаємодія формує синергійний ефект розвитку агломерації.

Таким чином, запропонований підхід формує теоретико-методологічне підґрунтя для подальшої операціоналізації домінант реалізації потенціалу агломерацій, зокрема у частині розроблення системи індикаторів оцінювання, інструментів управління та механізмів реалізації політики розвитку агломерацій в умовах трансформації просторового розвитку України. Запропонована концепція дозволяє перейти від фрагментарного аналізу розвитку агломерацій до їх системного розгляду як багаторівневих просторово-економічних утворень.

Обговорення

Інтерпретація результатів. Отримані результати свідчать, що реалізація потенціалу агломерацій є складним багатовимірним процесом, який визначається взаємодією просторових, економічних, соціальних та інституційних домінант. Запропонована система дозволяє перейти від фрагментарного аналізу окремих факторів до комплексного розуміння механізмів розвитку агломерацій.

Порівняння з іншими дослідженнями. На відміну від існуючих підходів, що зосереджуються на окремих аспектах розвитку агломерацій (економічних, просторових або інституційних), запропонована модель забезпечує їх інтеграцію у межах єдиної системи домінант, що дозволяє комплексно враховувати взаємозв'язки між ними.

Наукова новизна (розгорнуто). У дослідженні розроблено теоретико-методологічний підхід до структуризації домінант реалізації потенціалу агломерацій як системоутворюючих характеристик розвитку та обґрунтовано їх групування за шістьма взаємопов'язаними блоками (просторово-структурні, функціонального масштабування, економічні, соціально-гуманітарні, інституційно-управлінські, сталого та резильєнтного розвитку). На відміну від існуючих підходів, що зосереджуються на окремих аспектах розвитку агломерацій, запропоновано їх комплексне поєднання у межах цілісної структурно-функціональної моделі, яка інтегрує зовнішні чинники трансформації, складові потенціалу та домінанти його реалізації.

Практичне значення (розгорнуто). Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованої системи домінант як аналітичного інструментарію для розроблення стратегій розвитку агломерацій, планування просторового розвитку територіальних громад, формування регіональної політики та впровадження механізмів багаторівневого управління. Запропонований підхід може бути застосований для оцінювання потенціалу агломерацій, ідентифікації пріоритетних напрямів розвитку, підвищення ефективності використання ресурсів і забезпечення стійкості територіальних систем в умовах воєнних і поствоєнних трансформацій.

Висновки

У результаті дослідження обґрунтовано теоретико-методологічні засади формування системи домінант реалізації потенціалу агломерацій та запропоновано їх структуризацію за шістьма взаємопов'язаними блоками. Встановлено, що домінанти виступають ключовими механізмами трансформації потенціалу у результати розвитку, забезпечуючи узгодження просторових, економічних, соціальних та інституційних процесів. Запропонований підхід формує основу для подальшої операціоналізації домінант, розроблення системи індикаторів їх оцінювання та впровадження ефективних інструментів управління розвитком агломерацій.

Список використаних джерел

1. Словник.уа: портал української мови та культури. URL: <https://slovnnyk.ua/index.php?sword=%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0>.
2. Burger, Martijn & Meijers, Evert. (2010). Spatial Structure and Productivity in US Metropolitan Areas. *Environment and Planning A*, 42, 1383-1402. <https://doi.org/10.1068/a42151>.
3. Rosenthal, S. S., & Strange, W. C. (2004). Evidence on the nature and sources of agglomeration economies. In J. V. Henderson & J. F. Thisse (Eds.), *Handbook of regional and urban economics* (Vol. 4, pp. 2119–2171). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/S1574-0080\(04\)80006-3](https://doi.org/10.1016/S1574-0080(04)80006-3).
4. Martin R., Sunley P. Path dependence and regional economic evolution, *Journal of Economic Geography*, Volume 6, Issue 4, August 2006, Pages 395-437, <https://doi.org/10.1093/jeg/lbl012>.
5. Wang, S., Yang, C., Hou, D., & Dai, L. (2023). How do urban agglomerations drive economic development? A policy implementation and spatial effects perspective. *Economic Analysis & Policy*, 80, 1224-1238. <https://doi.org/10.1016/j.eap.2023.10.014>.
6. Maket, I., Szakálné Kanó, I., & Vas, Z. (2024). Urban agglomeration and regional economic performance connectedness: Thin ice in developing regions. *Research in Globalization*, 8, Article 100211. <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2024.100211>.
7. Liu, Y., Yang, M., & Cui, J. (2024). Urbanization, economic agglomeration and economic growth. *Heliyon*, 10(1), Article e23772. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e23772>.
8. Duranton, G., & Puga, D. (2003). Micro-foundations of urban agglomeration economies. (NBER Working Paper No. 9931). National Bureau of Economic Research. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w9931/w9931.pdf.
9. Porter, Michael. (2013). Location, Competition, and Economic Development: Local Clusters in a Global Economy. *Economic Development Quarterly*, 14, 15-34. 10.1177/089124240001400105.
10. Rodríguez-Pose, A. (2013). Do Institutions Matter for Regional Development? *Regional Studies*, 47(7), 1034–1047. <https://doi.org/10.1080/00343404.2012.748978>.
11. OECD (2015), *Governing the City*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264226500-en>.

References

1. Slovnnyk.ua: portal ukraïnskoi movy ta kultury [Slovnnyk.ua: Ukrainian Language and Culture Portal]. URL: <https://slovnnyk.ua/index.php?sword=%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0> [in Ukrainian].
2. Burger, Martijn & Meijers, Evert. (2010). Spatial Structure and Productivity in US Metropolitan Areas. *Environment and Planning A*, 42, 1383-1402. <https://doi.org/10.1068/a42151>.
3. Rosenthal, S. S., & Strange, W. C. (2004). Evidence on the nature and sources of agglomeration economies. In J. V. Henderson & J. F. Thisse (Eds.), *Handbook of regional and urban economics* (Vol. 4, pp. 2119–2171). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/S1574-0080\(04\)80006-3](https://doi.org/10.1016/S1574-0080(04)80006-3).
4. Martin R., Sunley P. Path dependence and regional economic evolution, *Journal of Economic Geography*, Volume 6, Issue 4, August 2006, Pages 395-437, <https://doi.org/10.1093/jeg/lbl012>.
5. Wang, S., Yang, C., Hou, D., & Dai, L. (2023). How do urban agglomerations drive economic development? A policy implementation and spatial effects perspective. *Economic Analysis & Policy*, 80, 1224-1238. <https://doi.org/10.1016/j.eap.2023.10.014>.
6. Maket, I., Szakálné Kanó, I., & Vas, Z. (2024). Urban agglomeration and regional economic performance connectedness: Thin ice in developing regions. *Research in Globalization*, 8, Article 100211. <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2024.100211>.
7. Liu, Y., Yang, M., & Cui, J. (2024). Urbanization, economic agglomeration and economic growth. *Heliyon*, 10(1), Article e23772. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e23772>.
8. Duranton, G., & Puga, D. (2003). Micro-foundations of urban agglomeration economies. (NBER Working Paper No. 9931). National Bureau of Economic Research. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w9931/w9931.pdf.
9. Porter, Michael. (2013). Location, Competition, and Economic Development: Local Clusters in a Global Economy. *Economic Development Quarterly*, 14, 15-34. 10.1177/089124240001400105.
10. Rodríguez-Pose, A. (2013). Do Institutions Matter for Regional Development? *Regional Studies*, 47(7), 1034–1047. <https://doi.org/10.1080/00343404.2012.748978>.
11. OECD (2015), *Governing the City*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264226500-en>.